

MERINDE PENTRU SVFLET

Apare cu binecuvântarea PS Părinte Episcop Siluan,
al Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei
Foaie de învățătură duhovnicească și cateheză a Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei

ANUL 9. N°1

SERIA SĂPTĂMÂNALĂ

06 IANUARIE 2019

CVANTUL DOMNULUI BOTEZUL DOMNULUI (BOBOTEAZA - DUMNEZEASCĂ ARĂTARE)

TRIT 2, 11-14; 3, 4-7

Fiule Tit, harul mântuitor al lui Dumnezeu s-a arătat tuturor oamenilor, învățându-ne pe noi să lepădăm fărădelegea și poftele lumești și, în veacul de acum, să trăim cu înțelepciune, cu dreptate și cu cucernicie; și să așteptăm fericita nădejde și arătarea slavei marelui Dumnezeu și

Mântuitorului nostru Hristos Iisus, Care S-a dat pe Sine pentru noi, ca să ne izbăvească de toată fărădelegea și să-Și curățească Lui din belșug, prin Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, ca îndreptându-ne prin harul Lui, să ne facem Dumnezeu s-au arătat, El ne-a mântuit, nu din faptele cele întru

dreptate, săvârșite de noi, ci după a Lui îndurare, prin baia nașterii celei de a doua și prin înnoirea Duhului Sfânt, pe Care L-a vărsat peste noi, din belșug, prin Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, ca îndreptându-ne prin harul Lui, să ne facem după nădejde, moștenitorii vieții celei veșnice.

MATEI 3, 13-17

În vremea aceea a venit Iisus din Galileea, la Iordan, la Ioan, ca să fie botezat de el. Ioan însă îl oprea, zicând: eu am trebuință să fiu botezat de Tine, și Tu vii la mine? Iar Iisus răspunzând, a zis către el: lasă

acum, căci așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea. Atunci Ioan L-a lăsat. Iar după ce s-a botezat Iisus, în clipa când a ieșit din apă, iată, cerurile s-au deschis și Ioan a văzut Duhul lui Dumnezeu

pogorându-se ca un porumbel și venind peste Dânsul. Și iată un glas din ceruri, care a zis: Acesta este Fiul Meu cel iubit, în Care bine am voit.

TRĂLĂCURI

Sfântul Ioan Maximovici

Sărbătorind Botezul Domnului, ne aducem aminte și că Dumnezeu S-a descoperit oamenilor ca Treime și că Iisus S-a arătat oamenilor ca Hristos. Unde S-a arătat Hristos? Unde Și-a început lucrarea? S-a dus, oare, într-un mare oraș și S-a arătat acolo în slava Sa? Ori S-a urcat pe un multe înalt, ca o mulțime numeroasă de oameni adunată în jur să-L privească de jos, ca pe o ciudățenie? Nu! Hristos S-a dus în pustie, la apa Iordanului, unde Ioan boteza poporul, Ioan propovăduia pocăința și îi chema pe păcătoși ca, în semn de pocăință, să se boteze în Iordan. Și iată, tot ca un păcătos vine și Hristos și cere să fie botezat. El,

Care nu are păcat. S-a temut Ioan. „Tu trebuie să mă botezi pe mine”. „Lasă asta acum – îi răspunde Iisus – căci așa ni se cuvine să împlinim toată dreptatea”. Adam a păcătuit prin mândrie, a vrut să se înalțe, să fie ca Dumnezeu. Iar Hristos a venit să plinească dreptatea lui Dumnezeu, să îndrepte prin smerenie păcatul mândriei lui Adam. Adam a voit să se înalțe în fața lui Dumnezeu, iar Dumnezeu Se smerește în fața omului. Hristos S-a coborât în apă și a primit botezul de la robul Său. Tremurând, Ioan a pus mâna pe Stăpânul și Dumnezeul său și Hristos Și-a plecat smerit capul în fața lui. Această smerenie a lui Hristos a deschis cerul.

S-au desfăcut atunci cerurile și s-a auzit glasul lui Dumnezeu-Tatăl: „Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit. Acesta este Fiul Meu, Care S-a smerit pe Sine ca să împlinească voirea Mea, este Fiul Meu cel adevărat, care Se micșorează ca pe om să-l înalțe”. Iar Duhul Sfânt S-a pogorât din cer peste Iisus, întărind cuvintele Tatălui. Astfel, prin smerenie, Hristos a deschis cerul și a descoperit oamenilor taina Treimii dumnezeiești. Dar de ce a făcut asta tocmai pe apă, iar nu în vreun alt loc? Să ne amintim cum a creat Dumnezeu lumea. Când Dumnezeu a făcut cerul și pământul, „pământul era nevăzut și gol și Duhul lui Dumnezeu Se purta pe deasupra ape-

TRĂISĂRI

lor”.

Apoi Dumnezeu a despărțit pământul de apă, dar astfel încât apa să rămână totuși peste tot căci este trebuincioasă oricărei făpturi. Nici omul nu poate trăi fără apă și nici un fel de viețuitoare.

Apa se găsește în aer (ca umezeală); să luăm o mână de țărână de oriunde - și acolo e apă; se află apă și în piatră, chiar dacă nouă ni se pare că nu este; ea se află și în piatră și când Dumnezeu vrea, poate să o scoată din ea, cum a făcut în vremea lui Moise. „Al Domnului este pământul și plinirea lui; lumea și toți cei ce locuiesc în ea. Acesta pe mări l-a întemeiat pe el și pe râuri l-a așezat pe el” - spune Psalmistul (Ps. 23, 1-2).

„Cerurile și pământul erau în vechime din apă și din apă s-au închegat, prin cuvântul lui Dumnezeu - scrie Sfântul Apostol Petru - de aceea, lumea de atunci a fost potopită de apă și a pierit” (II Petru 3, 5-6).

Când omul a păcătuit, el a adus mânia lui Dumnezeu nu numai asupra lui, ci și asupra întregii făpturi. Omul este cununa zidirii lui Dumnezeu; el a fost pus împărat al naturii. 0

Iar când împăratul s-a făcut dușman al celuilalt împărat, atunci și întreaga lui împărăție a devenit o împărăție potrivnică.

Pedeapsa a fost dată nu numai omului, ci și întregii făpturi. „Știm că toată făptura împreună suspină și împreună are dureri până acum” (Romani 8, 22).

Dar, făptura a fost supusă deșertăciunii - nu din voia ei, ci din cauza aceluia care a supus-o” (Romani 8, 20).

De aceea, iertarea vinovatului eliberează și făptura din robia stricăciunii (Romani 8, 21). Această natură stricăcioasă va fi nimicită și va fi preschimbată în

cer nou și pământ nou, în care locuiește dreptatea (II Petru 3, 12-13). Pentru a face cu putință această preschimbare, pentru a pregăti natura pentru starea nestricăcioasă care va veni după Ziua cea înfricoșătoare, a venit Hristos la apele Iordanului.

Afundându-Se în Iordan, Hristos a sfințit nu numai apele Iordanului, ci și întreaga fire, așa cum

GLASUL SĂPTĂMĂNILI

Glusul 4

**Arătat-Te-ai astăzi lumii
și Lu-mina Ta, Doamne, s
-a însemnat peste noi,
care cu cunoștință Te
lăudăm. Venit-ai și Te-ai
arătat, Lumina Cea
Neapropiată.**

Condac la Praznicul Botezului Domnului

glăsuiește Biserica în cântările ei: „Hristos S-a arătat la Iordan, ca apele să le sfințească” (tropar din ajunul sărbătorii), „Astăzi firea apelor se sfințește” (tropar cântat în timpul mersului la Iordan).

Și având în vedere că apă se găsește peste tot, sfințind apele Hristos a pregătit natura ca și ea să se bucure de urmările jertfei pe care El a venit să ne-o aducă. Dar nu este numai atât. El a dat apelor puterea să spele păcatele omenești.

Botezul lui Ioan era numai un semn de pocăință. Botezul creștin este noua naștere, iertarea tuturor păcatelor. Prin apă a pedepsit Dumnezeu păcatele lumii dintâi și a pierdut-o prin apă, la potop. Tot prin apă îi mântuiește acum Dum-

nezeu pe oameni, în Taina Botezului.

Astfel, Hristos a sfărâmat în apele Iordanului capul balaurului - așa cum se cântă în cântările bisericesti - care i-a înșelat pe Adam și pe Eva, prin smerenia Sa și le-a descoperit oamenilor că Dumnezeu este Treime; a sfințit apele, iar împreună cu apele a pregătit și întreaga făptură să primească cuvântul iertării și pentru nestricăciune.

Și atunci, biruindu-l încă o dată pe diavol în pustie, Hristos a mers să pregătească oamenii pentru împărăția viitoare și Și-a început propovăduirea cu cuvintele: „Pocățiți-vă, căci s-a apropiat împărăția cerurilor” (Matei 4,17) sau, cum este scris în altă Evanghelie: „S-a împlinit vremea și s-a apropiat împărăția lui Dumnezeu. Pocățiți-vă și credeți în Evanghelie” (Marcu 1, 15).

Până acum, Ioan Botezătorul propovăduia pocăința, pregătind calea Domnului. Acum însuși Domnul le strigă oamenilor: „Pocățiți-vă!”. Acest glas nu este adresat doar oamenilor trăitori în vremea lui Hristos, ci cu aceste cuvinte Hristos li S-a adresat tuturor oamenilor din toate timpurile și din toate veacurile.

Am auzit și noi aceste cuvinte în Evanghelie. Cât timp încă nu au încetat cântările sărbătorești ale Bobotezei, ele ne amintesc că vremea pocăinței se apropie.

Să luăm aminte! Nu sunt cuvinte de prooroc sau de înger, ci ale Domnului Însuși. Să ne pocăim și să ne străduim în Postul care se apropie să ne biruim patimile și să primim iertarea păcatelor, pentru ca în veacul ce va să vină să intrăm în împărăția cea nestricăcioasă, pe care Domnul ne-a pregătit-o. Amin.

PARENEZĂ LA BOBOTEAZĂ

Mare ești, Doamne și minunate sunt lucrurile Tale și nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale!

Aceste preafrumoase cuvinte le-am auzit acum câteva minute și fac parte din marea rugăciune de sfințire a apei, alcătuită de Sfântul Sofronie, patriarh al Ierusalimului, trăitor în veacul al VII-lea. Suntem adânc mișcați de măreția aceste slujbe de sfințire a apei celei mari, care se face..., aducându-ne aminte de Botezul Domnului, când Mântuitorul nostru Iisus Hristos a sfințit apele prin intrarea în Iordan cu precuratele Sale picioare.

Vedem cu ochii sufletului, o dată cu Ioan Botezătorul, Duhul Sfânt pogorându-se ca un porumbel, deasupra capului Mântuitorului; auzim și noi, cu același Sfânt Botezător, glasul din cer al lui Dumnezeu Tatăl.

Minunată arătare a Preasfintei Treimi la râul Iordan! Prezența dumneavoastră aici, în număr atât de mare este un semn al măreției acestui praznic, pe de o parte, iar pe de alta a dorinței de a duce acasă, în vase curate, Sfânta și Marea Aghiasmă, pentru evlavioasă întrebuițare. Sototim potrivit ca în aceste momente de înălțare sufletească, să vă aducem aminte, pe scurt, despre foloasele aghiesmei mari și modul de întrebuițare și păstrare. În acest scop, reamintim un fragment lămuritor din Rugăciunea de sfințire a apei, pe care ați auzit-o cu toții. Citim, iată, din cartea după care s-a făcut slujba: „...Și-i dă ei dar de vindecare și binecuvântarea Iordanului. Fă-o izvor de nesticăciune, dar de sfințenie, dezlegare de păcate, vindecare de boli, diavolilor pieire, de puterile cele potrivnice neajunsă, plină de putere îngerească. Ca toți cei ce se vor stropi și vor gusta dintr-înșă, să le fie spre curățirea sufletelor și a trupurilor, spre vindecarea patimilor, spre sfințire a caselor, spre tot folosul de trebuință...”.

În privința modului de întrebuițare, amintim mai întâi că s-a îndătinat obiceiul de a se consuma, pe nemâncate desigur, timp de nouă zile, începând cu ajunul sărbătorii Bobotezei, până la odovania (sfârșitul) praznicului. Mai poate fi consumată în zile de post și ajunare, sau la sărbători mari, fie înainte, fie după biserică.

O precizare se impune, însă: când

luăm aghiasmă mare și anafură, întâi luăm aghiasma, apoi anafura. Să știm, apoi, (...) că aghiasma mare este întrebuițată de preot pentru a stropi casele dumneavoastră, în zilele ce preced praznicul Bobotezei; tot cu aghiasmă mare se sfințesc icoanele, crucile, veșmintele preoțești, vasele liturgice (potir, disc ș.a.); de asemenea credincioșii înșiși obișnuiesc să stropească ogrăzile, livezile, viile, holdele, ș.a., un lucru bun, având în vedere că toată firea înconjurătoare are nevoie de sfințire. De aceea trebuie să avem un respect deosebit față de acest dar dumnezeiesc: aghiasma se păstrează cu atenție, ferind-o de întinare. În acest scop, ea trebuie ținută într-un loc deosebit în locuință, într-una din încăperile destinate pentru activități mai pioase și nu la un loc cu toate celelalte obiecte de uz casnic, în

bucătării sau cămări, alături de sticle cu alt conținut. Dacă de la un an la altul aghiasma prisosește, cea veche, deși nu este stricată și nu se strică niciodată, se varsă în locuri curate, ferite de întinare, de regulă, în pământ, la flori, la rădăcinile pomilor...

Mai amintim, iubiți credincioși, că trebuie să ne ferim ca de foc de orice întrebuițare străină cu duhul ortodoxiei. Știm că, din păcate, s-a înmulțit în ultima vreme numărul „dezlegătoarelor”, „descântătoarelor”, sau altora asemenea, care - profitând de necazurile oamenilor, dar și de ignoranța lor - recomandă fel de fel de „rețete”, pentru așa-zisele dezlegări de farmece etc., rețete în care includ uneori și aghiasmă, mare sau mică.

Să nu cumva să le dați ascultare, drept-măritori creștini, că faceți lucru diavolesc, nu creștinesc!

Nici nu vi se rezolvă necazul și săvârșiți și un mare păcat. Canoanele sfinților părinți opresc de la împărtașanie pe cei ce apelează la astfel de vrăjitori. Pentru buna cinstire a sfintei aghiesme, vă mai facem acum o recomandare. La sfârșitul Sfintei Liturghii, când veți primi în vase apa sfințită, să păstrați buna rânduială, așteptând să vi se distribuie aghiasma cu răbdare și bunăcuviință, așa cum se cade într-o astfel de sfântă zi. Nădăduim că aceste câteva lucruri vă vor ajuta pentru folosirea cu evlavie convenită a aghiesmei mari. Să avem grijă, iarăși, că nu este suficientă gustarea din aghiasmă spre sfințirea noastră, a caselor, a țărinilor noastre, ci și de o viață virtuoaasă, în credință și fapte bune. Pentru aceasta, să ne ținem mereu strânși în jurul Maicii noastre Biserici, ca astăzi! De încheiere, rugăm pe bunul Dumnezeu să vă împlinească toate cererile cele spre mântuire prin gustarea și stropirea cu această apă sfințită. Amin.

Pr. Vasile Gordon